

HET MERGELLAND
DIERENARTSENPRAKTIJK

De geboorte van het veulen

Het is zo ver. Uw merrie staat op het punt te bevallen. Ze is onrustig en draait rond in de stal. De waterblaas breekt en het lijkt alsof de merrie ontzettend lang staat te plassen.

Vervolgens is de pootjesblaas zichtbaar en zal ze gaan liggen zodat persen makkelijker gaat. Beide beentjes van het veulen liggen gestrekt naar voren, met één beentje iets verder naar voren dan het andere. Het hoofdje ligt bovenop de beentjes. De bevalling zelf gaat zeer vlot en duurt maximaal 30 -45 minuten. Af en toe is dit niet het geval en vordert de uitdrijving van het veulen niet. Indien er na 10 minuten persen van de moeder geen vorderingen te zien zijn, is er geen tijd te verliezen en moet er zo snel mogelijk een dierenarts gebeld worden. Het veulen kan dan namelijk verkeerd liggen en zal op die manier niet geboren kunnen worden.

De merrie

Nadat het veulen geboren is moet de nageboorte er binnen 3 uur in zijn geheel af gekomen zijn. Controleer altijd de placenta en zoek naar ontbrekende stukken in de vliezen. Bij twijfel belt u best een dierenarts. Het is namelijk erg belangrijk voor de merrie dat er niets achterblijft in de baarmoeder. Wanneer er een stukje nageboorte blijft zitten, ontwikkelt zich een baarmoederontsteking met daling van de toekomstige vruchtbaarheid, kans op hoefbevangenheid en eventueel sterfte tot gevolg.

Het veulen

De eerste paar uren van het leven van uw veulen zijn cruciaal. De moeder zal het veulen drooglikken wat de doorbloeding en de pogingen tot staan van het veulen stimuleert. Een gezond veulen zal binnen het uur rechtstaan en binnen 2 uur proberen te drinken bij de merrie. De eerste melk wordt biest of *colostrum* genoemd en is zeer belangrijk voor de gezondheid van het veulen. Er zitten niet alleen voedingsstoffen in, maar ook een hoge concentratie aan levensnoodzakelijke afweerstoffen. Bij een normale melkproductie zal er ongeveer 2 liter biest gevormd worden. Binnen de 2 -3 uur dient het veulen de eerste biest binnen te krijgen. Wanneer het veulen zelf niet bij de merrie kan drinken, kunt u de biest afkolven en via een fles aan het veulen geven. Dit kan enkel wanneer er een goede zuigreflex aanwezig is. Bent u er niet zeker van of het veulen voldoende biest binnen heeft gekregen dan kan de dierenarts dit testen door bloed af te nemen en deze in de 'snap foal test' te steken. Een veulen dat voldoende biest heeft binnengekregen zal dan een IgG waarde hebben van 800mg/dl of meer. Valt de waarde lager uit en is het veulen nog steeds jonger dan 18 - 24 uur dan dient er opnieuw biest gegeven te worden. Wanneer de biest van onvoldoende kwaliteit is of wanneer er meer dan 18 -24 uur verstreken zijn, dient er plasma toegediend te worden.

De navelstreng scheurt vanzelf op de goede plek af en kan ontsmet worden met verdunde iso-betadine of verdunde chloorhexidine.

Elk veulen zal zijn meconium of darmpek binnen de 12 tot 24 uur na de geboorte uitpersen. Darmpek is een donkerbruine tot zwarte, kleverige uitscheiding dat bestaat uit slijm en afgestorven darmcellen. Nadat de darmpek is uitgeperst zal de normale mestproductie op gang komen. Soms heeft een veulen erg veel moeite om deze kleverige darmpek uit te persen en kan het nodig zijn om een klyisma te geven.

Daarnaast kan er een ovaal vormige, gladde structuur gevonden worden kort na de geboorte. Dit is het veulenbrood of *hippomanes* en heeft een bleekgeel tot bruine kleur. Het bestaat uit afscheidingsproducten van de baarmoederwand dat door een vruchtvlies kan worden omgeven en zich los tussen het veulen in de baarmoeder bevindt.

Kort samen gevat:

- De ademhaling start en zal maximaal 40 ademhalingen per minuut hebben.
- Direct na de geboorte heeft het veulen een zuigreflex
- Het veulen gaat binnen het uur staan
- En probeert te drinken binnen de 2 uur
- Het veulen moet zijn eerste biest krijgen binnen 2 -3 uur
- De hartslag van het veulen zal 80 – 100 slagen per minuut zijn
- De temperatuur van een gezond veulen zit tussen de 38,0 en 38,9 °C
- De navelstreng scheurt op een ingesnoerd stuk af en kan ontsmet worden met verdunde chloorhexidine of verdunde iso-betadine.

Bij elke geboorte van een veulen is het verstandig om een dierenarts het veulen en de merrie te laten nakijken. Zeker wanneer u twijfelt over de toestand van uw pasgeboren veulen is het raadzaam een dierenarts te contacteren.

Veel succes met de bevalling van uw merrie!

DAP Het Mergelland
Drs. Hilde Schillings